

Arbetslivskommissionen för affärsverksamhet, lägesbild 2022–2023

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI. Uppgifterna om utförda studieprestationer 2022 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2023. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2023 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2024. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi. De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehanteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI och då syns uppgifterna i statistiken som "inga uppgifter"/"har inte meddelats". De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2022 eller 2023 som tillställts kommissionen. Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

	2022	2023	2022	2023
Avläggande av examina och examensdelar	hel examen	hel examen	examensdelar	examensdelar
Grundexamen i affärsverksamhet	5815	6031	66362	66380
Yrkesexamen i affärsverksamhet	2185	2028	7667	7094
Kompetensområdet för försäljning och marknadskommunikation	1099	998		
Kompetensområdet för tjänster inom affärsverksamhet	491	426		
Kompetensområdet för ekonomiförvaltning	356	392		
Kompetensområdet för fastighetsförmedling	111	101		
Kompetensområdet för finanstjänster	43	29		
Kompetensområdet för internationell affärsverksamhet och spedition	31	52		
Inga uppgifter		30		
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	780	607	2362	2067
Kompetensområdet för personalförvaltning	235	171		
Kompetensområdet för försäljning och marknadskommunikation	201	177		
Kompetensområdet för handel	180	138		
Kompetensområdet för internationell affärsverksamhet	91	35		
Kompetensområdet för ekonomiförvaltning	57	66		
Kompetensområdet för fastighetsförmedling	2	16		
Inga uppgifter	14	4		

Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	77	87	297	380
Kompetensområdet för bibliotekstjänster	73	82		
Kompetensområdet för bokbusstjänster	2	2		
Inga uppgifter	2	3		
Totalt	8857	8753	76688	75921

Utveckling av antalet examina och examensdelar

Hela examensprestationer	hel examen		
	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen i affärsverksamhet	5815	6031	4 %
Yrkesexamen i affärsverksamhet	2185	2028	-7 %
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	780	607	-22 %
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	77	87	13 %

Examensdelsprestationer	examensdelar		
	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen i affärsverksamhet	66362	66380	0 %
Yrkesexamen i affärsverksamhet	7667	7094	-7 %
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	2362	2067	-12 %
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	297	380	28 %

Målet med studierna att avlägga en eller flera examensdelar/målet att avlägga hela examen

Hel examen som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen i affärsverksamhet	64096	63663	-1 %
Yrkesexamen i affärsverksamhet	6857	6268	-9 %
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	2312	1967	-15 %
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	295	379	28 %

Examensdelar eller examensdelar som mål (enligt examensdel)	2022	2023	förändrings-%
Grundexamen i affärsverksamhet	2266	2717	20 %
Yrkesexamen i affärsverksamhet	810	826	2 %
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	50	100	100 %
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	2	1	-50 %

Reflektioner

Antalet avlagda grundexamina i affärsverksamhet och yrkesexamina i informations- och bibliotekstjänst har ökat, och antalet avlagda yrkes- och specialyrkesexamina i affärsverksamhet har minskat. Mest minskade antalet prestationer i specialyrkesexamen. Målet med examina i affärsverksamhet är allt oftare att avlägga en eller flera examensdelar. Däremot har det skett en tydlig ökning i yrkesexamina i informations- och bibliotekstjänst där studierna syftar till att avlägga hela examen.

År 2023 avlades fyra procent fler grundexamina i affärsverksamhet än 2022. Antalet avlagda grundexamina i affärsverksamhet är klart högre än antalet andra jämförda examina. En ökning med fyra procent innebär 216 prestationer som syftade till att avlägga hela examen. Antalet prestationer som syftade till att avlägga en eller flera examensdelar var dock endast 54 fler år 2023 än år 2022. På grund av antalet prestationer i den examensdel eller de examensdelar som var målet är förändringen i procent endast 0,1 procent, som i tabellen avrundas till en förändring på noll procent. Antalet prestationer då målet var hela examen har procentuellt hållits på samma nivå som året innan. Antalet prestationer då målet var en eller flera examensdelar har ökat tydligt i grundexamen, dvs. med 20 procent.

Antalet prestationer i yrkesexamen i affärsverksamhet som syftar till att avlägga hela examen minskade med 7 procent, vilket som antal examensprestationer innebär 157 hela examina. Även antalet avlagda yrkesexamina minskade med 7 procent, dvs. 573 st., när målet var att avlägga en eller flera examensdelar. Antalet prestationer då målet var hela examen har också minskat med 9 procent. Å andra sidan har antalet prestationer som syftar till en eller flera examensdelar ökat något.

Av de examina som jämförs har antalet avlagda specialyrkesexamina i affärsverksamhet klart minskat mest. Antalet prestationer som syftade till att avlägga hela examen var 173 st. färre 2023 än 2022. I procent innebär förändringen en minskning på 22 procent, som kan anses vara betydande. I fråga om specialyrkesexamen minskade prestationerna som syftade till en eller flera examensdelar dock inte lika mycket i procent. Minskningen var 12 procent, dvs. 295 färre än året innan. Målet för specialyrkesexamen i affärsverksamhet är allt oftare att avlägga en eller flera examensdelar. Antalet prestationer då målet var hela examen sjönk med 15 procent. På motsvarande sätt ökade de prestationer som syftade till en eller flera examensdelar med 100 procent. Uttryckt i antalet prestationer var det en ökning från 50 till 100.

I yrkesexamina i informations- och bibliotekstjänst vars mål var antingen hela examen eller en eller flera examensdelar ökade antalet prestationer i procent klart mest i jämförelsegruppen. Antalet prestationer är dock betydligt mindre än antalet examina i affärsverksamhet. Antalet prestationer då målet var hela examen ökade med 10 prestationer jämfört med året innan. I procent innebär detta dock en tydlig ökning på 13 procent. Antalet prestationer som syftade till en eller flera examensdelar ökade ännu mer, dvs. med 28 procent. Detta innebär 83 fler prestationer än året innan. Även prestationerna med målet att avlägga en eller flera examensdelar ökade med 20 procent. Endast i ett fall 2023 och i två fall 2022 var målet att avlägga en eller flera examensdelar.

Anordnande av examina

Anordnartillstånd / Aktiva utbildningsanordnare

Examen	Anordnartillstånd 2022	Anordnartillstånd 2023	Aktiva anordnare 2022	Aktiva anordnare 2023
Grundexamen i affärsverksamhet	54	55	54	55
Yrkesexamen i affärsverksamhet	61	61	56	57
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	40	41	26	29
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	6	6	3	3

Reflektioner

Förändringar i antalet tillstånd för anordnande av examen

Mellan 2022 och 2023 förblev antalet anordnartillstånd detsamma för yrkesexamina, och det ökade med ett tillstånd både i grundexamen och i specialyrkesexamen i affärsverksamhet. Antalet aktiva anordnare ökade för alla examina i affärsverksamhet. År 2023 fanns det sammanlagt 163 anordnartillstånd och 144 aktiva anordnare (ca 88 % av antalet anordnartillstånd).

Anordnande av examina och fördelning av avläggandet av examina/examensdelar mellan utbildningsanordnare

Antalet avlagda grundexamina fördelas ganska jämnt mellan de största utbildningsanordnarna. En del av utbildningsanordnarna ordnar yrkes- och specialyrkesexamina även på riksnivå, vilket höjer deras prestationsmängder.

Examensanordnandets geografiska och språkliga täckning

Antalet avlagda grundexamina fördelas också geografiskt enligt studerandepotentialen. Flest grundexamina ordnas i huvudstadsregionen och Birkaland. I fråga om yrkes- och specialyrkesexamina kan man se god geografisk täckning, med undantag av allra nordligaste Finland. Grundexamina har ordnats och avlagts på finska, svenska och engelska. Yrkesexamina har avlagts på finska och svenska, specialyrkesexamina endast på finska.

Kvalitet på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av platserna för yrkesprov 2022 (%)

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen i affärsverksamhet	84 %	7 %	3 %	6 %
Yrkesexamen i affärsverksamhet	83 %	1 %	1 %	15 %
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	77 %	0 %	0 %	23 %
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	89 %	0 %	0 %	11 %

Fördelning av platserna för yrkesprov 2023

Examen	arbetsplats	läroanstalt	arbetsplats och läroanstalt	inga uppgifter
Grundexamen i affärsverksamhet	80 %	10 %	3 %	8 %
Yrkesexamen i affärsverksamhet	91 %	1 %	1 %	7 %
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	91 %	-	1 %	8 %
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	97 %	-	-	3 %

Förverkligande av tvåpartsbedömningen av yrkesinriktade examensdelar i bedömningen 2022 och 2023

Examen	lärare och representant för arbetslivet 2022	lärare och representant för arbetslivet 2023	inga uppgifter 2022	inga uppgifter 2023
Grundexamen i affärsverksamhet	84 %	83 %	2 %	1 %
Yrkesexamen i affärsverksamhet	86 %	91 %	7 %	2 %
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	86 %	96 %	10 %	1 %
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	96 %	99 %	2 %	<1 %

**i siffrorna ingår inte de gemensamma examensdelarna och deras delområden eller erkända examensdelar*

Medeltal för studeranderesponden* (avslutande enkät)

Examen	medeltal för yrkesprov 2022	medeltal för yrkesprov 2023	medeltal för alla frågegrupper 2022	medeltal för alla frågegrupper 2023
Grundexamen i affärsverksamhet	4,5	4,6	4,2	4,3
Yrkesexamen i affärsverksamhet	4,7	4,8	4,2	4,2
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	4,8	4,8	4,2	4,3
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	-	4,9	4,3	4,4

** Bedömningsskala 1–5*

Arbetsplatsenkät 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
Grundexamen i affärsverksamhet	4,1	4,2
Yrkesexamen i affärsverksamhet	4,2	4,1
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	4,0	4,1
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	-	4,3

** Bedömningsskala 1–5*

Enkät för arbetsplatshandledare 2022–2023*

Examen	medeltal 2022	medeltal 2023
--------	---------------	---------------

Grundexamen i affärsverksamhet	4,3	4,3
Yrkesexamen i affärsverksamhet	4,2	4,2
Specialyrkesexamen i affärsverksamhet	4,2	4,2
Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst	-	4,6

* *Bedömningsskala 1–5*

Reflektioner

Förverkligande av tvåpartsbedömningen

Tvåpartsbedömningen har förverkligats ganska bra. Läraren och en representant för arbetslivet har tillsammans fattat de flesta bedömningsbesluten (över 80 %) i alla examina. I grundexamen i affärsverksamhet har cirka 10 procent av bedömningsbesluten fattats av två lärare, och för de återstående yrkesproven saknas uppgifter helt eller delvis. Det har knappt skett någon förändring mellan åren. I yrkesexamen i affärsverksamhet har endast knappt 2 procent av yrkesproven bedömts av två bedömare. Antalet bedömningsbeslut som fattats av en lärare och representant för arbetslivet har ökat från 2022 till 2023, och samtidigt har andelen yrkesprov som saknar uppgifter om bedömarna minskat. I specialyrkesexamen i affärsverksamhet 2022 har nästan 10 procent av proven varit sådana där det inte finns någon uppgift om vem som fattat bedömningsbeslutet. Två lärare har fattat bedömningsbeslutet i 2 procent av yrkesproven. År 2023 har 96 procent av bedömningsbesluten fattats av en lärare och en representant för arbetslivet. Två lärare har fattat beslut om cirka en procent av yrkesproven. I yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst genomförs bedömningen av yrkesprov nästan helt som en tvåpartsbedömning av en lärare och en representanten för arbetslivet. 2023 fanns det inte längre några yrkesprov där uppgifter om bedömarna saknades.

Miljöer för yrkesprov och deras lämplighet för påvisande av kunnande

I huvudsak har yrkesprov genomförts på arbetsplatser. I grundexamen i affärsverksamhet avläggs en del yrkesprov vid läroanstalten, men i yrkes- och specialyrkesexamina avläggs nästan alla prov på arbetsplatsen. Antalet yrkesprov i grundexamen i affärsverksamhet som genomförts på arbetsplatsen är 80 procent eller fler. Antalet yrkesprov som genomförs vid läroanstalten är däremot cirka 10 procent. Från 2022 till 2023 har antalet yrkesprov som genomförs på arbetsplatsen minskat något, och antalet yrkesprov på läroanstalten har däremot ökat. Endast 3 procent av yrkesproven har genomförts både vid läroanstalten och på arbetsplatsen. Det finns inga uppgifter om provplatsen i 6–8 procent av yrkesproven, och denna siffra har ökat från 2022 till 2023. Endast 1 procent av yrkesproven för yrkesexamen i affärsverksamhet genomförs vid läroanstalten. År 2023 genomfördes över 91 procent av yrkesproven i arbetslivet. Sedan 2022 har antalet yrkesprov som genomförts i arbetslivet ökat, men samtidigt har antalet yrkesprov vars plats man inte känner till minskat i samma proportion. Förhållandet mellan yrkesprov som utförs vid läroanstalten och på arbetsplatsen är antagligen ungefär detsamma båda åren. Specialyrkesexamen i affärsverksamhet avläggs i huvudsak endast på arbetsplatser. Inga yrkesprov har avlagts vid läroanstalten, och det finns endast några yrkesprov som genomförts både på arbetsplatsen och vid läroanstalten 2023. Eftersom antalet yrkesprov vars plats det inte finns uppgifter om har minskat betydligt mellan granskningsåren torde man kunna anta att dessa till största delen har varit yrkesprov som gjorts på arbetsplatsen. I yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst har yrkesproven avlagts på arbetsplatsen, och även om andelen av alla yrkesprov har ökat har också andelen yrkesprov där genomförandeplatsen inte anges minskat i samma proportion.

Utifrån besöken samarbetar läroanstalterna med arbetsplatsens företrädare för att säkerställa att arbetsplatsen och de arbetsuppgifter den erbjuder är lämpliga som yrkesprovsmiljöer. Läroanstaltens företrädarens omfattande kännedom om arbetsplatserna i regionen är till nytta i denna process. Arbetsplatserna bekantar sig å sin sida med examensdelen och väljer endast de studerande för perioden för inläring i arbete vars praktik och yrkesprov verkligen kan genomföras på arbetsplatsen i fråga. Samarbetet mellan läroanstalten och arbetsplatsen garanterar också att arbetsplatshandledarna behärskar kraven för examensdelen i fråga. I praktiken innebär detta att läraren går igenom examensdelarna med arbetsgivarens företrädare. Dessutom säkerställs den studerandes och arbetsplatsens önskemål, mål och beredskap innan provplatsen väljs.

Motiveringar till ordnande av yrkesprov på läroanstalter

Arbetslivskommissionen har på basis av sina besök observerat att det finns flera faktorer i motiveringen till de yrkesprov som ordnas vid läroanstalterna. Arbetsplatsen erbjuder till exempel inga arbetsuppgifter där kompetens kan påvisas. Att grunda ett företag kan inte alltid påvisas konkret i autentiska arbetsuppgifter. Detta kan bero på att en examensdel som är typisk för grundexamen i affärsverksamhet, såsom att planera företagsverksamhet, kräver en särskild miljö som inte alltid är tillgänglig på arbetsplatserna. Dessa observationer är viktiga för att genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet ska kunna utvecklas så att de blir bättre än tidigare.

Generaliseringar om rättelseyrkanden

Kommissionen har fått ett par rättelseyrkanden för behandling. Orsaken till dessa är den studerandes missnöje med sitt vitsord samt okunskap om att vitsordet för en examensdel i grundexamen kan höjas. Enligt observationerna vet studerande inte heller nödvändigtvis alltid att de kan begära att bedömningen granskas och att bedömningen av kunnandet korrigeras av arbetslivskommissionen.

Situationen gällande planer för bedömning av kunnande

Kommissionens iakttagelser av planerna för bedömning av kunnande är att planerna i huvudsak har gjorts examensspecifikt. Utifrån de observationer som gjorts under besöken varierar textinnehållet för vissa examensdelar delvis mycket från varandra. Det vore bra att förenhetliga planerna genomgående, eftersom tillvägagångssätten för bedömning av kunnande borde vara likartade oberoende av examensdel.

Förverkligande av personlig tillämpning i praktiken

Den personliga tillämpningen genomförs i huvudsak väl. Kommissionen har gjort bland annat följande observationer:

PUK-diskussionerna spelar en central roll. Dessutom är det viktigt att erkänna och identifiera tidigare förvärvad kompetens. Lärarna och de studerande väljer miljöer för yrkesprov tillsammans. Den studerandes färdigheter säkerställs före provet genom diskussioner med läraren och arbetsplatshandledaren.

Den studerandes färdigheter att delta i yrkesprov granskas separat för varje examensdel. De skriftliga planerna för yrkesprovet ser till att anteckningar görs efter hand. Dessutom bekräftar digitala dokument ackumuleringen av kompetens. Vid kontinuerlig ansökan används Nonstop-modellen.

Utvecklingsobjekt i anordnarnas verksamhet enligt kommissionen

Kommissionen har under sina besök observerat vissa utvecklingsobjekt som utbildningsanordnarna kunde fästa uppmärksamhet vid i sin verksamhet. Ett exempel är att planerna för bedömning av kunnandet inte alltid är enhetliga, vilket kan orsaka inexakthet i bedömningen. Praxis varierar mellan olika läroanstalter, till exempel mellan olika lärare och examensdelar, vilket kan påverka de studerandes upplevelse. De gemensamma examensdelarna och deras delområden integreras fortfarande inte tillräckligt i yrkesproven för de yrkesinriktade examensdelarna. Lärarna bör leda diskussioner om bedömningen av yrkesprov och gå igenom kraven på yrkesskicklighet ordentligt. Arbetslivsbedömnarnas introduktionsmaterial och praxis bör uppdateras för arbetslivsbedömnarna. PUK-processen behöver utvecklas, till exempel borde man betona för de studerande hur betydelsefull och viktig bedömningen är i PUK-processen. De studerande bör ha individuella möjligheter att kombinera delar av andra examina och börja avlägga examen utan grupp genom kontinuerlig antagning. Arbetslivssamarbetet borde effektiviseras till exempel med mindre aktörer såsom små och medelstora företag. Dessutom borde de studerande ha möjlighet att avlägga examensdelar flexibelt.

Gemensamma examensdelar och deras delområden

Kommissionen har under besöken observerat att man önskar att de gemensamma examensdelarna och deras delområden integreras i de yrkesinriktade examensdelarna, men väldigt ofta påvisas kompetensen ändå separat. Lärarbedömnarnas behörighetsvillkor eller åtminstone tolkningen av dem upplevs som en utmaning när det gäller att integrera bedömningen av de gemensamma examensdelarna i yrkesproven. Det anses också vara svårt att bedöma gemensamma examensdelar utan ett separat prov.

Examensgrundernas och examensstrukturens funktion

Reflektioner

Examensgrundernas överensstämmelse med arbetslivet och erfarenheter av examensgrundernas funktion

Enligt arbetslivskommissionen motsvarar grunderna för examina i affärsverksamhet som helhet arbetslivet väl, även om det på vissa ställen alltid finns något att förbättra. I samband med reformen av grundexamen i affärsverksamhet har man på ett berömvärt sätt fäst uppmärksamhet vid utvecklingen av arbetslivsmotsvarigheten. Även examensstrukturen förnyas i rätt riktning och gör det i fortsättningen möjligt att bygga upp olika kompetenshelheter och komplettera kompetensen med enskilda examensdelar. I yrkesexamina förverkligas valfriheten mycket väl jämfört med de tidigare examensgrunderna. Möjligheten att inkludera högskolestudier i yrkesexamen vore ett önskvärt tillägg i samband med att processen för examensgrunderna förnyas.

Erfarenheter av examensgrundernas funktion

Arbetslivskommissionen anser att examensgrunderna allmänt taget fungerar bra. I kraven på yrkesskicklighet och bedömningskriterierna för de examensdelar som ingår i den nuvarande grundexamen i affärsverksamhet har det enligt vardagliga observationer delvis funnits svårbegripliga meningar. Dessa har uppmärksammats i samband med reformen av examensgrunderna. För att säkerställa att alla grunder för examina i affärsverksamhet fungerar och är aktuella förutsätts att kraven på yrkesskicklighet och bedömningskriterierna uppdateras med jämna mellanrum. Examina i affärsverksamhet bildar en omfattande helhet, och att skaffa kompetens genom att avlägga examina och examensdelar inom denna helhet betjänar yrkespersoner som arbetar inom olika branscher i stor utsträckning.

Examensstrukturen

Valfriheten i grundexamen i affärsverksamhet har begränsats av att de valbara examensdelarna har delats in i del 1 och del 2, och antalet kompetenspoäng är begränsat i den senare delen. Detta har i vissa situationer medfört utmaningar när det gäller att bygga upp individuella studievägar, särskilt för dem som har genomfört ledstudier vid en högskola eller avlagt dubbelexamen. Begränsningen har slopats i de nya examensgrunderna som träder i kraft 2024. I fortsättningen gör examensstrukturen det möjligt att skaffa sig kompetens enligt mycket olika prioriteringar och kompetensområden.

Valfriheten i yrkes- och specialyrkesexamina i affärsverksamhet är stor, och examensstrukturen gör det möjligt att bygga mycket olika individuella studievägar. Även om examensstrukturen gör det möjligt att ta examensdelar från andra kompetensområden är utmaningen dock att examensdelarna inte är av samma omfattning sinsemellan och därmed inte kan utnyttjas direkt. Aktörerna i arbetslivet kan fortfarande ha utmaningar med att identifiera möjligheterna som yrkesexamen i affärsverksamhet medför jämfört med tidigare substansbaserade examensbenämningar.

Yrkesexamen i informations- och bibliotekstjänst ger möjlighet till kundbetjäningsskompetens inom informationssökning och elektronisk ärendehantering. Utöver det traditionella biblioteksarbetet lämpar sig yrkesexamen för olika mediehandledningsuppgifter.